

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quibus verbis, & signis hic consensus censeatur expressus. Pun. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

sufficit, quod partes inter se moraliter coniungantur, ut patet in Sacramento penitentiae, ordinis, & confirmationis, &c. Neque item ex ratione contractus, in quo moralis coniunctio facilius admittitur. *leg. 1. §. qui praesens. ff. de verbor. obligat. i. & leg. 1. §. sed verior. ff. de contrahenda empr.* Et in praesenti est manifestum, cum per epistolam, vel procuratorem contractus matrimonij celebretur, in quo consensus contrahentium simul physicè celebratur, in quo consensus contrahentium simul physicè non existit. Atque ita docent omnes Doctores tertiae, & quarta sententiae, quae si benè pendantur inter se non pugnant, sed verissimae sunt. Pro quarum explicatione aduerto matrimonium contrahi posse consensu physicè praeterito habitualiter permanente, neque opus esse ut permaneat in aliquo effectu producto, qui causa contrahendi sit, quia nihil physicum efficere debet, sed solum hunc moralem effectum, scilicet mutua traditionem corporum, mutuaque obligationem, ad quam praestanda sufficit perseverantia moralis habitualis, sicuti in aliis contractibus (stipulatione excepta ob eius singularem naturam. *leg. contrarius. ff. de verbor. obligat.*) Quapropter etsi multum temporis inter valet, & alium consensum intercesserit, si tamen de facto expressè, nec tacitè reuocatus non est, sufficit ad contrahendum matrimonium. Censetur autem reuocatus, si in aliam personam consentit. Item si consentit pro determinato tempore, eo transacto, quem terminum regulariter omnes contrahentes censendi sunt apponere maiorem, vel minorem iuxta negotij qualitatem. Nemo enim credendus est (inquit Coninch.) velle perpetuò alterius consensum expellere, & de suo statu suspensum esse.

Praedicta locum habere possunt, ut inquit Coninch. *dicto dub. 7. concl. 4.* Basil. Ponce. *lib. 2. cap. 16. n. 5.* etiam vbi viget Trident. si prior consensus coram Parocho, & testibus sit, & alio die sequenti idem Parochus, & testes alterius consensui assistant, tamen nesciant, an prior consensus reuocatus sit; id enim necessarium non est; sicuti non est necessarium, cum matrimonio per procuratorem contracto assistant, scire praedictum mandatum reuocatum non esse.

3. Quod verò Sanch. *lib. 2. disp. 32. num. 9.* quem sequitur Coninch. *disp. 1. 4. dub. 7. conclus. 3. in fine.* & Gutier. *cap. 46. num. 14.* asserit te sic consentientem altero legitimum consensum praestare posse denuò conuenire, quin alios denuò consentiat, quia praedictus consensus alterius legitimus habitualiter perseverat mihi non probatur, eo quod praedictus consensus post factum contractum neque formaliter, neque habitualiter perseverat, quia fuit consensus de contrahendo tali tempore, non alio, in quo credit sibi esse impossibile denuò contrahere. Praeterea praedictus consensus non solum ex tua parte nullus fuit ob fictionem, sed etiam alterius consensum nullum reddit, quia nemo consentit in traditionem sui corporis, nisi alter eandem sui corporis traditionem faciat; est enim hic contractus mutuus & onerosus, ergo ex perseverantia praedicti consensus vtpote nullius valoris conualescere matrimonium non potest. Requiritur ergo nouus consensus. Qualiter hic praestandus sit postmodum examinabimus.

PUNCTUM VII.

Qualiter consensus contrahentis exprimendus sit?

1. Vriusque consensus verbis, vel signis exprimendus est.
2. Aliqui affirmant esse verba necessaria.
3. Non sunt necessaria necessitate Sacramenti.
4. Satisfit rationi opposita.
5. Nec etiam sunt necessaria necessitate praeepti.

1. **C**ertum est vtriusque consensum verbis, vel signis exprimendum esse. Tum quia est contractus respectivus, humanus, & politicus, qui sola mente celebrari non potest. Non enim potest esse vltro citroque obligatio, quin consensus contrahentium sibi inuicem manifestentur, & fauet lex traditionibus, *Cod. de Pactis, ibi: Traditionibus, & usu capionibus, non nudis pactis rerum dominia transferuntur.* Tum quia constituit Sacramentum, quod necessariò est signum sensibile gratiae sanctificantis. Colligiturque haec veritas ex Concilio Florent. in decreto Eugen. & ex Trident. *sess. 24. cap. 1. de reformar. & pluribus Sanch. lib. 2. disp. 30.* Neque obstat Textus in *exp. cum locum de Sponsalib.* vbi inquit Pontifex, matrimonium à solo consensu contrahitur, id est à solo consensu libero expresso, non coacto, non enim expressionem consensum intendebat Pontifex excludere, sed coactionem, ut ex contextu constat. Neque item obstat *cap. ius fraternitati, eodem tit.* vbi dicitur, matrimonium in veritate contrahitur per legitimum viri, & mulieris consensum; sed necessaria sunt quantum ad Ecclesiam verba consensum exprimentia de praesenti, intelligendum enim est, esse necessaria verba, & non sufficere nuda, ut facilius Ecclesiae constare possit matrimonium esse contractum. Neque item obstat quod in *cap. sufficit 27.*

quest. 2. & cap. fin. de sponsa duorum, dictum sit solo consensu expresso abique copula, hanc enim ab essentia matrimonij excludere intendebant, non tamen consensus expressionem.

2. Sed an praedictus consensus verbis necessario exprimendus sit saltem necessitate praeepti? variant Doctores. Nam plures, quorum meminit Sanch. *lib. 2. disp. 31. num. 2. Zeuall. r. 3. commun. opin. quest. 750. num. 21.* Gutier. *cap. 46. num. 10.* Coninch. *disp. 24. dub. 8.* Basil. Ponce. *lib. 2. cap. 7.* existimant non solum esse verba necessaria necessitati praeepti in eis qui loqui possunt, sed esse necessaria pro valore Sacramenti. Mouentur ex *cap. ius de sponsalib.* ibi: *sed necessaria sunt quoad Ecclesiam verba, id est ex institutione Ecclesiae, & ex cap. licet; eodem ibi; ita ut vnus alterum verbum consensu recipiat. Et cap. consultationi eodem. ibi; cum verba processissent.* Et efficacius ex Concilio Florent. ibi: *in decreto Eugenij,* vbi postquam decidisset omnia Sacramenta tribus perfici, verbis tanquam forma, rebus tanquam materia, & Ministro, loquens de matrimonio praedictam propositionem rescripsit dicens: causa efficiens matrimonij est consensus regulariter per verba de praesenti expressus, tacitè indicans non semper esse necessarium consensum per verba exprimi, esse tamen regulariter scilicet in valentibus loqui. Neque minus esse debet, quod in aliquibus verba necessaria sunt, & non in aliis; nam cum huiusmodi Sacramentum consistat in contractu, optimè potuit Ecclesia pro valore contractus verba exigere in valentibus loqui, cum tamen in non valentibus signa reputet esse sufficientia.

3. Ceterum omnino tenendum est tam in non valentibus loqui, quam valentibus, verba non esse necessaria necessitate Sacramenti: sic pluribus firmant Sanch. *disp. 31. n. 5.* Gab. Vazq. *disp. 3. de matr. c. 7.* Couaruu. *2. p. de matr. c. 4. m. 1.* Gutier. *c. 46. n. 10.* Coninch. *dub. 8. concl. 2.* Basil. Ponce. *lib. 2. cap. 7. num. 4.* Et quidem pro non valentibus loqui, est descripto expressa in *c. cum apud. c. ius de sponsalib.* Et colligitur ex dicto Concilio Florent. At pro valentibus loqui colligi potest ex *cap. vnico §. fin. de desponsat. impub. lib. 6. vbi pro puella praesente, & tacente praestat pater consensum, & verum matrimonium constituit, quia puella medio illo silentio consensum patrem approbat, ut inquit D. Thom. in 4. d. 27. quest. 1. an. 3. quaestiuicula 2. ad 3.* Item ex *cap. fin. de coniugio. serui. ibi: me facto, nec verbo consentit. Et ex cap. veniens. cap. i. qui, cap. ius. cap. illud, & aliis de Sponsalib.* vbi deciditur sponsalia copula subsequuta transire in matrimonium. Ratio est, quia si verba in aliquo casu essent necessaria pro valore Sacramenti matrimonij Concilium Florent. quod ita exactè materias, & formas Sacramentorum declarauit, sine dubio expressisset. Ex illo autem verbo regulariter id non colligitur: cum satis commodè explicetur, si dicamus consensum qui regulariter per verba exprimitur esse causam efficientem, non quasi necessariam sit necessitate Sacramenti regulariter per verba exprimi, sed quia hic modus explicandi consensum regulariter contingit. Et forte ob hanc causam Tridentina. *sess. 24. de reformar. cap. 1.* dixit Parochus viro, & muliere interrogatis, & eorum consensu intellecto: notanter dixit in illis: quin verborum meminere tacitè indicans signis intelligi posse, esseque sufficientia.

4. Neque Textus in *cap. ius fraternitati* contrarium probat dicens verba quo ad Ecclesiam esse necessaria, quia id dictum est, quia sunt necessaria, ut facilius Ecclesiae constet de matrimonio contracto. Textus verò in *capite licet. capite consultationi,* conuincunt regulariter verbis matrimonium perfici, non quasi ea necessaria sint, sed quia sunt signa superiora consensu. Ad argumentum ex Concilio Florent. deductum constat ex probatione nostrae sententiae.

5. Superest dicendum, An verba sint necessaria saltem necessitate praeepti; Et quidem nullibi esse latum praeeptum probat Sanch. *lib. 2. disp. 31. num. 10.* Basil. Ponce. *lib. 2. cap. 7. num. 14.* Egid. Coninch. *disp. 24. dub. 8. concl. 4.* Gutier. *cap. 46. numero 11.* ideoque non probo quod Sanch. & Gutier. affirmant esse peccatum veniale, si verba omittantur, quia vbi non est lex, nec praerogatio esse potest, vt inquit Paul. Fateor tamen esse maximè decens, vt contrahentes locos consensu verbis expriment, vt dixit Alphonus Rex, *leg. c. 1. part. 4.* Quinimo aliquando ratione scandalij, & ne dubius reddatur contractus, sub peccato mortali necessarium erit.

PUNCTUM VIII.

Quibus verbis, & signis hic consensus censetur expressus?

1. Spectanda est propria significatio verborum, cum dubia sunt.
2. Explicantur aliqua verba, quae consensum de praesenti denotant.
3. Qualiter signis exprimat consensum.

- 3. Quia si cum auctus copulam habeat.
- 6. Sane Trident. aliqui affirmant sponsalia transire in matrimonium copula coram Parocho, & testibus habita. Sed oppositum verius est.
- 7. Ob attentationem copula matrimonium non presumitur.
- 8. Neque ex oculis, amplexibus, tactibus turpibus.
- 9. Qualiter ex traductione puella in domum sponsi matrimonium presumatur?
- 10. Ex longa cohabitatione, qua vir, & mulier se trahunt ut coniuges matrimonium presumuntur.
- 11. Item si processit de matrimonio tractatus, & mittatur sponsa annulus, aliqui affirmant, alij rectius asserunt in pectore dam esse conjugium.

Hic Questioni ex parte satisfacimus disputat. precedenti punct. 2. vbi declarauimus aliqua difficulta verba, quibus sponsalia contrahuntur. Quatenus ad verba attinet spectanda est communis illorum sententia, cum copula fuerit in iure consensu. in leg. si quis tu sponsalia sunt, quia vtriusque iuris consensu. in leg. si quis tu sponsalia sunt, quia vtriusque iuris consensu. in leg. si quis tu sponsalia sunt, quia vtriusque iuris consensu.

1. Ex his inferitur verba illa, Accipio te in vxorem, habeo te in vxorem. Tibi ut vxori prouidebo. Seruabo fidem absque vlla cohabitatione, consentiunt consentum de presenti significat, vt colligitur ex cap. ex parte cap. penult. de sponsalib. Item sententiam de illis verbis. Volo te habere vxorem, volo te tractare pro vxore, habeo te ex nunc pro vxore: cum enim huiusmodi contractus ex sola voluntate explicata nascitur, satis his verbis voluntas exprimitur: illa autem forma; Habeo te in vxorem absque addita particula ex nunc dubia satis est, an sola sponsalia, an etiam matrimonium constituant. Nam Innocent. Cardinal. & Abbas cap. ex parte de sponsalib. Petr. Gregor. lib. 9. synagoga. cap. 5. in princ. Basili. Ponce, lib. 2. cap. 9. num. 3. Et alij existimant matrimonium consistere, ea precipue ratione ducti, quia denotant executionem contractus, & illius obligationem ab eo puncto quo profertur, sicut si dixisses, Habebote nunc in vxorem. Nam in contractibus, in quibus dies non signatur, incontinenti nascitur obligatio, leg. in omnibus ff. de Regul. iur. Ergo ex illis verbis habes obligationem ab eo puncto haberi, nam in vxorem, si autem sola sponsalia contraherentur, non in vxorem, sed ab eo puncto habere non vxorem, sed vxorem. Sed rectius Couar. 4. decret. 2. part. cap. 1. §. 1. par. 1. Thom. Sanch. plures referens, lib. 1. disputat. 18. num. 18. cent non matrimonium, sed sponsalia constituit, quia non consentum de presenti, sed de futuro significat, praestant enim hunc sensum, Habebote in vxorem, quando illi placuerit: sicut si diceret, Accipiam te in vxorem. Neque obstat ab eo puncto nasci obligationem habendi foeminam in vxorem, quia non nascitur absoluta obligatio, sed conditionalis: postea inquam voluntate foeminae, quare si foemina illi significaret se velle haberi in vxorem credo matrimonium contractum esse, quia illa verba matrimonij executionem significant, non illius celebrationem. De illis verbis in quibus continetur dicto excludit, nisi tantum, praeter satis praedicta loco diximus.

2. Quoad signa attinet, quibus consensus de presenti exprimitur, etiam communis usus, & iudicis spectandus est. Si enim patre contrahente pro filia impubere praesens ipsa taceat illo silentio satis suum consentum exprimit. Cap. vn. §. fin. de desponsat. impuber. in 6. Item si cum foemina interrogatur, an velit tecum matrimonium inire? ipsa capite annuat, non est dubium satis suum explicare consentum. Quocirca de quatuor signis est controuersia, qualiter denotet matrimonium esse contractum: primo de copula, secundo de illius attentione, tertio de traductione foeminae in domum sponsi, quarto de annuli missione, seu subarrhatione. Aliqua ex his signis si recte considerentur non sunt signa consensu exprimentia, sed signa consensum alia exprimentia significata. Quippe, copula illiusve attentatio non est signum exprimens consentum in matrimonium, sed est signum denotans matrimonium contractum esse, alia illa copula non coniugalis, sed fornicaria est. Praeterea aduerto stante Conc. Trident. dispositione his signis raro, vel nunquam esse locum, siquidem matrimonium esse contractum ex Parocho, & testibus, qui contrahendo necessario attulerunt probandum est.

3. Primo ergo copula inter sponsos de futuro signum est. Erud. de Castro. Sum. Mor. Part. V.

illis in locis, in quibus Trident. non est receptum matrimonium esse contractum, signum inquam non ex natura rei, sed praesumptione iuris, quia ius pie praesumit matrimonium ante copulam illos sponsos contraxisse, ne illa copula fornicaria sit, & poena digna. Etenim cum illi sponsi de futuro possint inter se copulari animo fornicario, vel affectu coniugali, Ecclesia ne iudicet illos derelinquere, credit affectu maritali se copulasse, voluisseque promissionem matrimonij contrahendi ad executionem reducere: habetur veniens. c. is qui fidem, c. fin. de sponsalib. Quare si sponsalia contracta non sunt, copula signum esse non potest matrimonij, quia nullum est fundamentum, ex quo Ecclesia praesumere possit matrimonium praecessisse.

4. Dubium ergo est. An sponsalibus cum Maria contractis, si illa tenente cum Francisca sponsalia contrahas, & copulam habeas cum vtraque, sit aliquid ex his matrimoniis censendum; Respondeo nequaquam esse censendum matrimonium cum secunda, eo quod sponsalia cum secunda nulla fuerint, ac proinde ex copula cum ea habita praesumi non potest matrimonium esse contractum: ex copula autem cum prima non absque fundamento dubitatur praepositi. in dicto cap. is qui fidem, n. 5. de sponsalib. an possit praesumi matrimonium, eo quod ab sponsalibus cum ea celebratis censetur recessisse, si non quoad effectum, altem quoad voluntatem per sponsalia contracta cum secunda. Verius tamen existimo praesumi debere matrimonium cum prima esse contractum, quia esto voluntatem habueris recedendi ab eius sponsalibus contrahendo cum secunda, de facto non recessisti, & copulam cum ea habens censendus es praedictum contractum approbasse, & attentatum recessisse emendasse, sicut docet Basili. Ponce, lib. 2. de matr. c. 11. n. 6.

5. Grauior dubitatio est. An stante Conc. Trident. dispositione sponsalia celebrata transire possint in matrimonium copula coram Parocho, & testibus habita? Affirmat Sanch. lib. 3. disp. 40. n. 7. Henric. lib. 1. c. 3. num. 7. Gutier. c. 4. n. 13. ducti, quia copula est sufficiens signum consensu coniugalis, postquam sponsalia praecesserunt. Ergo Parochus & testes tali signo, & sponsalibus assentes de consensu matrimonij testari possunt.

Sed rectius contrarium docet Coninch. disp. 21. num. 21. ea ratione, quia copula (vt dixi) non exprimit consentum constitutentem matrimonium. Ergo si Parochus, & testes non attulerunt consensum matrimonium constituenti verè non attulerunt matrimonio. Quinimo stante dispositione Concil. Trident. illa copula nequit esse signum coniugalis consensu quia non potest esse signum consensu coram Parocho, & testibus habita, quod necessario requiritur ad matrimonium constitutendum.

6. Secundò: ex copulae attentatione videtur ius praesumere posse matrimonium esse contractum, si enim ex copula praemissis sponsalibus matrimonium praesumit ob vitandam culpae praesumptionem, ob eandem rationem obligatur ad praesumendum matrimonium ex copulae attentatione. Fauereque Textus in capitulo de Sponsalib. vbi secundum matrimonium censetur invalidum, eo quod cum priori desponsata attentauerit copulam habere. Nihilominus certa sententia est ob attentationem copulae non praesumi matrimonium esse contractum, vti decidit cap. adolefens fin. de Sponsalib. ibi: Nam licet sate nixus fuerit, eam carnaliter non cognouisse; neque valet dicere non potuisse illam cognoscere, quia erat impubes, & tempore impubertatis legitimus consensus haberi non potest: gratis namque dicitur impuberem esse, neque id colligitur ex Textu, nam quod non potuerit illam cognoscere prouenire potuit, vel quia comparatione illius erat acta, vel quia restituitur a lia de causa, non quia impubes. Ratio autem est, quia iure non est inducta praesumptio de matrimonio ex attentatione copulae, sed ex copula. cap. veniens, cap. is qui fidem, cap. finali de Sponsalib. Ergo absque fundamento extenditur praesumptio ad copulae attentationem. Neque obstat in praedicta attentatione culpam committi, quia non solum ob vitandam culpam vtrumque praesumitur matrimonium ex copula, sed ob vitandam talem culpam, ex qua foemina amittit sui corporis integritatem quae apud ipsam maximi habetur.

7. Hinc a fortiori inferitur ex oculis, amplexibus, tactibusve turpibus matrimonium praesumi non posse, cum non sint copula, sed ad summum illius initium. Et tradit Couar. 4. decret. 1. part. cap. 4. §. 2. num. 2. Basili. Ponce lib. 2. cap. 12. num. 14. & colligitur aperte ex cap. 1. de matrim. contract. contra interd. Eccles.

8. Tertio ex traductione puellae in domum sponsi aliquid videtur matrimonium praesumi posse. Quod sustineri potest inspecto iure ciuili ex l. mulierem, ff. de ritu nuptiar. l. si cui, leg. cum fuerit, ff. de condit. & demonstr. & leg. cum in re Cod. de Donationib. ante nuptias. Verum attento iure canonico nequaquam ex sola traductione matrimonium contractum esse praesumitur, vt docuit Couar. 4. decret. 1. p. c. 4. §. 2. numer. 1. Menoch. lib. 3. praesump. l. 1. r. §. 5. Gutier. de matr. c. 4. n. 4. Basili.

fil. Ponce, lib. 2. c. 11. n. 9. & alij, quia Ius Canonicum solum ex copula inter sponfos habita consensum matrimonij præsumit, quæ dispositio vt potè à iure exorbitans nõ debet ad alios extendi. Ab hac tamen regula excipiunt prædicti Doctores, & merito traditionem sponsæ ea solemnitate factam, qua attempta consuetudine solent vxorem ad domum mariti deducere, nam eo casu signum esset matrimonium esse contractum. Arg. *cap. vidua de Regular.*

10. Quarto præsumitur matrimonium ex longa cohabitatione, qua vir, & mulier se tractant vt coniuges, quia inspecta hominum opinione credendum est, dum contrarium non probatur matrimonium esse contractum. Argum. Textus in *cap. illud de præsumption.* & tradunt larè Malcard. t. 2. *de probat. concl. 1022.* & t. 3. *concl. 1317.* Menoch. *de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 1.* Gutier. *de matrim. c. 40. à n. 6.* Quod à fortiori procedit, cum agitur de probanda filiorum legitimatione, & maxime si parentes sint defuncti, quia non debet præsumi in peccato mortali decessisse, sed potius ante mortem matrimonium contraxisse.

11. Quinto si tractatus de matrimonio contrahendo præcessit, & sponsus anulum sponsæ mittat ipsaque acceptet, alijs videtur matrimonium præsumendum esse. Sed rectius alij affirmant inspicendam esse consuetudinem, si enim immisso annulo, & subarchatio matrimonij signum fuerit, præsumi debet esse contractum, secus si solum sponsaliorum confirmatio fuerit, sicuti tradit Sanch. *lib. 1. de matr. disp. 22. à num. 1.* Basili. Ponce, *lib. 2. cap. 11. à num. 2.* Et idem est dicendum de porrectione manuum. Vide Couarru 2. p. *de sponsal. cap. 4. à n. 4. & sequenti.*

PUNCTUM IX.

Qualiter per procuratorem matrimonium contrahatur?

- 1 Plura requiruntur.
- 2 Specialiter requiritur, vt constituens procuratorem perseueret in consensu, cum matrimonium contrahitur.
- 3 Item ne limites mandati excedat.
- 4 Aliqui censent constituendum esse coram Parocho, & testibus.
- 5 Sed verius est oppositum.
- 6 Satisfit rationibus.
- 7 Non est opus scriptura, sed verbis tantum constitui potest.
- 8 Matrimonium per procuratorem fieri potest tam in ratione contractus, quam Sacramenti, vbi Concilium non est receptum.
- 9 Imò certissimum est etiam vbi Concil. Trident. est receptum.
- 10 Proponentur obiectiones, & fit illis satisfactio.
- 11 Per epistolam, sicut per procuratorem matrimonium contrahi potest.
- 12 Satisfit cuidam obiectioni.

1. **V**T matrimonium per procuratorem contrahatur plura requiruntur, vt colligitur ex *cap. fin. de procurator. in 6.* Primo, vt procurator habeat speciale mandatum ad matrimonium: cum enim matrimonium res sit grauissima, ex qua totius vitæ status pendet, oportebat specialiter committi. Secundo prædictum mandatum debet esse circa personam determinatam, aliàs non erit signum mutui amoris. Tertio procurator per se ipsum mandatum perficere debet, neque substituere potest, nisi id expressè continetur in mandato, quia est electa industria personæ. Hæc omnia expressè habentur *dicto cap. fin. de procurator. in 6.* & tradunt omnes Doctores; teste Couarru. 2. *part. de sponsal. cap. 4. initio à n. 8.* Sanch. *lib. 2. disp. 11. à n. 1.* & seqq. Gutier. *de matr. c. 43. per totum.* Coninch. *disp. 24. dub. 9. num. 67.* & seqq. Basili. Ponce, *lib. 2. de matr. c. 15. à n. 2.*

2. Quarto constituens procuratorem perseuerare debet in consensu cum matrimonio contrahitur, aliàs si tempore matrimonij contrahendi consensus reuocatus est, tamen reuocatio procuratori nota non sit, matrimonium nullum est, eo quod essentialis sit matrimonio consensus contrahentium, quem Ecclesia, vel Respublica supplere non potest, sicuti potest in alijs contractibus humanis, & politicis, ideòque alij contractus valide fiunt per procuratorem reuocatum, dum reuocatio nec parti, nec procuratori nota est: sicuti habetur *leg. si mandassem 15. ff. mandati, & leg. 1. ff. quod iussu. §. 2.* & colligitur ex *cap. ex parte de Rescript.* & *Clement. vnic. de renunciat.* Quod adeo verum est, vt etiam iurasses non reuocare, si de facto reuocet etiam interius, matrimonium quod procurator tuo nomine contrahit nullum est, quia est absque tuo consensu, quem Ecclesia, nec procurator supplere potest. Non est autem necessaria reuocatio expressa, sufficit tacita, vt si postquam dedisti mandatum contrahendi cum Maria, sponsalia cum alia celebres, vel mandatum dederis cum alia

contrahendi, tacite cenferis prius mandatum reuocare, vt rectè affirmant Couarru. 2. *p. de sponsal. c. 4. initio num. 1.* Sanch. *disp. 11. num. 10.* Coninch. *dub. 9. n. 71.* Gutier. late probans *dicto c. 43. n. 18.* Verum si tempore contractus consentias, tamen in medio tempore postquam mandatum dedisti dissentias validum est matrimonium, quia mandatum firmum cum consensu persistit, vt docet Sanch. *lib. 2. disp. 11. num. 1.* Coninch. *disp. 24. dub. 9. num. 72.* Gutier. *cap. 43. num. 15.* Quod si tempore quo mandatum dedisti consensum simulasti, vt Henric. *lib. 11. de matr. cap. 2. num. 2.* Sanch. *disp. 11. num. 13.* Gutier. *dicto cap. 43. num. 15.* existimatur valide posse matrimonium contrahi, si tempore quo matrimonium per procuratorem celebratur consentias. Rectius oppositum sentit Coninch. *disp. 24. dub. 9. num. 72.* eo quod prima illa constitutio procuratoris nulla fuit ob simulationem, nequit ergo solo interno consensu reualidari, sed necessarium est denuo fieri, & legitimo consensu expresso constitui. Illud vero est certum non oportere, vt tempore quo procurator tuo nomine contrahit consentias, sufficit si non dissentias, quia in virtute prioris consensus non reuocatur, quo procurator constituit matrimonium fit, tamen dormias, vel in alia negotia sis distractus, vt Sanch. Gutier. Coninch. & alij supra notantur. Ex qua doctrina reuocatum est, quod Basili. Ponce *lib. 2. cap. 15. num. 14.* affirmat, si tempore quo matrimonium procurator tuo nomine contrahit necidas in amentiam nullum esse matrimonium, nam esto eo tempore tu non possis contrahere, non obest, quia etiam cum dormis nequis proprio nomine contrahere, & tamen rectè per procuratorem potes. Satis enim est quod possis per alium contrahere, quod rectè præstare potest, quia non in virtute consensus tunc expressi, sed in virtute consensus dati tempore quo procuratorem constituisti contrahis, vt rectè Sanch. Coninch. Gutier. *loc. alleg.* docent.

3. Quinto ne procurator limites mandati excedat, quia in eo quod excedit non agit vt procurator, sed vt priuatus, ac proinde desicit contrahentis consensus, ideòque nihil actum est, vt colligitur ex *leg. diligenter. ff. mandati, & tradit Sanch. d. lib. 2. disp. 11. num. 17.* Gutier. *cap. 43. numero 9.* Basili. *cap. 15. num. 6.* Hoc tamen intelligendum est, quando excessus est in conditione, seu forma substantiali, secus quando excessus est in accidentalibus forma, & conditione, vt si Petro dedisti mandatum contrahendi matrimonium seruata forma Trident. non obinde contractus vitatur, si denunciations omittantur, quia credendum est denunciations pollutatas esse eo modo, & forma, quia iure communi requiruntur, sicuti docet Sanch. *lib. 3. disp. 33. num. 3.* Gutier. *cap. 43. num. 20.* Basili. supra.

4. Sexto aliqui requirunt, vt procurator constituitur coram Parocho, & testibus illis in locis, in quibus Concil. Trident. est receptum, primo quia Trident. exigit pro forma, vt Parochus, & testes deponere possint de matrimonio, quæ deponitionem nequeunt præstare nisi assistant prædicto mandato; aliter enim non possunt testari contrahentes consentientes. Secundo ex doctrina Riminaldi, *conf. 467. n. 78.* & *sequenti. volum. 1.* affirmantis solemnitatem requisitam ad aliquem actum esse necessariam ad dandam commissionem faciendi illum actum, & ita prohibente statuto donationem fieri absque quinque testibus, censeri prohibuit mandatum donandi absque illis, ex *leg. oratio. ff. de sponsalib.* Tertio prohibito sine prohibentur media quæ sunt ad finem, sed prohibentur matrimonium clandestinum, ergo prohibetur commissum clandestinum, vt pote illius medium, & confirmatur ex *leg. 39. Tauri, hodie lex 13. tit. 1. 4. lib. 5. noua recopilat.* vbi eadem solemnitas requisita est pro mandato sciendi testamentum, quæ pro testamento requiritur. Quarto mulier eo quod nequit absque consensu viri contrahere, nequit absque illius consensu procuratorem constituere, vt habetur *leg. 55. Tauri*; sed nullus absque Parocho & testibus contrahere matrimonium potest, ergo neque procuratores constituere ad contrahendum.

5. Sed omnino tenendum est validum esse mandatum ad contrahendum clandestinè concessum, modo tamen ita concessum sit, vt probari possit, & Ecclesie consistere tale mandatum datum esse quia Concil. Tridentin. solum ad contrahendum matrimonium requisitum Parochi, & testium præsentiam, non tamen ad constituendum procuratorem, ergo procuratoris constitutio sub dispositione iuris communis incorrecta manet iuxta *leg. commo. diffimè. ff. de liber. & posthum.* Si autem Parochi, & testium præsentia necessaria esset in procuratore constituendo, sine dubio Concilium expressisset. Argum. *leg. vnic. §. vbi autem versam si contrarium, Cod. de Caduc. tollend. leg. item apud La Bonem §. au. prætor. ff. de iur. iur. cap. ad audientiam de renunciat. & ita vt certum, & indubitatum tradunt Sanchez *lib. 2. disp. 11. numero 23.* Gutier. *cap. 43. num. 13.* Coninch. *disp. 24. dub. 9. num. 78.**

6. Neque obstant oppositæ rationes. Ad primam optime Parochum, & testes testari de matrimonio posse, tamen